

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Західноукраїнського

національного університету

Микола ДИВАК

«02» січня 20 26р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Стецюка Юрія Олеговича на тему «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія

ВИТЯГ

із протоколу засідання фахового семінару
кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнського національного університету
від 31 грудня 2025 р., протокол № 5

ПРИСУТНІ:

завідувач кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор **Гіряк А.Н.**, професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор **Фурман А.В.**, доктор психологічних наук, професор **Шандрук С.К.**, доктор психологічних наук, професор **Фурман О.Є.**, професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор **Буняк Н.А.**, професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор **Хазратова Н.В.** (онлайн режим), професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор педагогічних наук, професор **Парфанович І.І.**, доцент

кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Бригадир М.Б.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Гірняк Г.С.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Надвинична Т.Л.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Ятищук А.А.** (онлайн режим), старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук **Притула О.А.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Мудрак М.А.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Бугерко Я.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат філологічних наук, доцент **Задорожна О.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат філософських наук, доцент **Рудакевич О.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Шафранський В.В.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Ященко Е.М.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з соціальної роботи **Парфанович А.Я.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи **Підгурська М.В.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат соціологічних наук **Біскуп В.С.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент **Крупник З.І.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат юридичних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат юридичних наук, доцент **Романадзе Л.Д.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук **Пришляк В.І.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат економічних наук, доцент **Миколюк С.М.**, доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Сеник А.М.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології **Грішин Е.О.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології **Липка А.О.**, старший викладач кафедри психології та соціальної

роботи, доктор філософії з психології **Демків В.Г.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології **Суходоля Ю.О.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології **Крижановська А.В.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології **Антошків А.В.**, старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології **Шеремета С.Р.**, викладач кафедри психології та соціальної роботи **Дикий Я.О.**, викладач кафедри психології та соціальної роботи **Лазарук А.Ф.**, викладач кафедри психології та соціальної роботи **Івахів Ю.І.**, старший лаборант **Москаль Г.Я.**, старший лаборант **Хомяк К.Г.**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення кваліфікаційної роботи Стецюка Юрія Олеговича на тему «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія щодо її рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

Доповідь дисертанта Стецюка Юрія Олеговича за темою кваліфікаційної роботи «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Стецюк Юрій Олегович зробив доповідь про основні положення кваліфікаційної роботи, наукову новизну та найбільш вагомі теоретичні і практичні результати дослідження, які виносяться на захист.

До дисертанта учасниками засідання були поставлені такі запитання:

Професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор Фурман О.Є.

1. Якими є ключові психологічні умови здійснення медіаційної діяльності соціальним працівником ?

2. За результатами дослідження емпіричної частини, які б Ви виокремили стилі поведінки соціальних працівників у конфлікті?

Старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, доктор філософії з психології Крижановська А.В.

1. Наведіть авторське формулювання поняття «медіаційна компетентність соціального працівника».

2. Які структурні компоненти медіаційної компетентності соціального працівника Ви розмежовуєте у своїй роботі ?

Професор кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор Шандрук С.К.

1. На яких теоретико-методологічних засадах Ви формулювали концептуальні положення своїх наукових пошуків?

2. Які психодіагностичні методики ви використовували для емпіричного дослідження різних компонентів медіаційної компетентності?

Старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук Притула О.А.

1. В чому полягає суть виокремленого Вами операційного компоненту медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників?

2. Які рівні медіаційної компетентності соціальних працівників Ви виокремлюєте?

Доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Надвинична Т.Л.

1. Розкрийте зміст програми формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників.

2. Наскільки виявилася ефективною пропонована Вами програма і за допомогою яких статистичних методів опрацьовувалися емпіричні дані?

На усі поставлені запитання здобувачем було надано вичерпну відповідь.

ВИСТУПИЛИ:

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, доктор психологічних наук, професор Гірняк Андрій Несторович (науковий керівник) зазначив, що здобувач Стецюк Юрій Олегович повністю виконав освітньо-наукову програму за ступенем доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія, що підтверджено академічною довідкою аспірантури.

Кваліфікаційна наукова праця Стецюка Юрія Олеговича є комплексним науковим дослідженням спрямованим на психологічне обґрунтування особливостей формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників та емпіричне дослідження чинників, структурних компонентів і показників її прояву в процесі професійної підготовки.

Сучасні соціальні трансформації, зростання конфліктогенності суспільних процесів, посилення соціальної напруги та ускладнення міжособистісних і міжгрупових взаємодій зумовлюють підвищені вимоги до професійної підготовки фахівців соціальної сфери. Соціальний працівник дедалі частіше залучається до ситуацій, у яких конфлікт постає не винятком, а структурним елементом професійної взаємодії – з клієнтами, сім'ями, спільнотами, інституціями. За цих умов медіація є не лише технологією врегулювання спорів, а й психологічно опосередкованим процесом, що потребує сформованої медіаційної компетентності фахівця. Отож вище викладені соціальні виклики та невирішені наукові проблеми й зумовили актуальність вибору теми дисертаційної роботи «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників».

Ознайомлення зі змістом дисертації дає змогу констатувати належний рівень наукової та практичної обґрунтованості досліджуваних питань й достовірності наукових положень. Вони базуються на використанні науково обґрунтованих методологічних підходів, зокрема системного, гуманістичного,

діяльнісного, компетентнісного, структурно-функціонального та ресурсного, а також філософських, загальнонаукових і спеціальнонаукових методів пізнання.

Для обробки емпіричних показників експериментального дослідження застосовувалися методи математичної статистики. Зокрема кореляційний аналіз для виявлення зв'язків між такими показниками: 1) вербальної креативності та емоційного інтелекту; 2) вербальної креативності та стилів спілкування; 3) емоційного інтелекту та стилів спілкування; 4) самооцінки конфліктності, конфліктостійкості та стилів поведінки у конфлікті; 5) агресивності та конфліктності та стилями поведінки у конфлікті; 6) асертивності, здатності розв'язувати конфліктні ситуації та соціального інтелекту. У дисертації окреслено кластерні профілі професійної ідентичності соціальних працівників, факторна структура компонентів їх медіаційної компетентності, а також розраховано значення альфа Кронбаха для усіх пунктів опитувальника професійної ідентичності цих фахівців. Водночас значущість відмінностей у вираженні рівня показників компетентності учасників до та після проведення розвивальної програми перевірялася за допомогою непараметричних критеріїв U-Манна-Уїтні T-Вілкоксона.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові акти, матеріали освітньої та психологічної практики, наукові публікації (монографії, дисертації, збірки науково-практичних конференцій тощо) з досліджуваної проблематики та суміжних напрямків.

Обсяг опрацьованої літератури, застосовані системний підхід до дослідження, методи наукового пізнання уможливили вирішення окреслених завдань та отримання верифікованих авторських пропозицій.

Новизна основних наукових положень, висновків і рекомендацій. Представлена кваліфікаційна робота містить низку наукових положень, що мають важливе науково-теоретичне значення і практичну спрямованість.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що: вперше теоретико-методологічно обґрунтовано психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників як

процесу, що поєднує розвиток рефлексивності, емоційної регуляції, суб'єктності та смислового опосередкування конфліктної взаємодії, а також запропоновано цілісну теоретичну модель програми формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників; уточнено структуру медіаційної компетентності з урахуванням її психологічного змісту та можливостей емпіричної операціоналізації; дістали подальшого розвитку уявлення про психологічні чинники формування медіаційної компетентності у системі професійної підготовки соціальних працівників.

Зокрема у кваліфікаційній роботі обґрунтовано медіацію в соціальній роботі як складний психологічний процес опосередкованої взаємодії, що виходить за межі процедурного врегулювання конфліктів і постає як форма регуляції емоційної, смислової та комунікативної динаміки між учасниками. Медіація осмислюється не як сукупність технік або алгоритмів досягнення домовленостей, а як професійно організований простір, у межах якого створюються умови для відновлення суб'єктності сторін, рефлексивного осмислення ситуації та відповідального вибору рішень.

Основні положення та висновки, сформульовані у результаті дослідження, відображено в 10 наукових публікаціях, зокрема 4 статтях у наукових фахових виданнях і 6 тезах доповідей, представлених на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Аналіз опублікованих здобувачем наукових статей і тез доповідей на науково-практичних конференціях дає змогу констатувати належну повноту викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих наукових працях.

Структура, обсяги та зміст публікацій відповідають встановленим вимогам МОН України.

Отже, дисертація Стецюка Юрія Олеговича на тему «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» є завершеним і самостійним дослідженням, яке охоплює

результати, що мають доволі значне теоретичне та практичне значення. Основні положення роботи висвітлені в опублікованих працях автора.

За формальними ознаками та якісними параметрами кваліфікаційна робота Стецюка Юрія Олеговича «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» відповідає вимогам, що висуваються до наукових досліджень для здобуття ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету Хазратова Н.В. (рецензент), яка виокремила позитивні сторони кваліфікаційної роботи Стецюка Юрія Олеговича.

Автором обґрунтовано, що ефективність медіаційного процесу визначається не результативністю у вигляді формальної угоди, а наявністю психологічних умов, за яких можливі внутрішні зміни сторін. До таких умов належать: психологічна безпека, добровільність участі, збереження суб'єктності, структурованість взаємодії, смислова відкритість та часові межі процесу. У сукупності вони забезпечують перехід від реактивної, позиційно фіксованої взаємодії до діалогічного формату, у межах якого стає можливим усвідомлений вибір і прийняття відповідальності за спільну ситуацію.

Доведено, що психологічний супровід медіаційного процесу в соціальній роботі має принципово недирективний і процесуальний характер. Його функція полягає не у втручанні в особистісну сферу клієнтів, а в утриманні професійної рамки взаємодії, яка підтримує саморегуляцію, рефлексію та збереження автономії учасників. Чітке розмежування психологічного супроводу, консультування та психотерапії є необхідною умовою методологічної коректності медіації та запобігання редукції цього процесу до форм прямого психологічного впливу.

Зазначені автором формулювання новизни є точними та відповідають поставленим завданням та отриманим висновкам. Практична значущість роботи полягає у розробці та впровадженні програми формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників.

Отже, кваліфікаційна робота Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії (PhD). Враховуючи вище наведене, вважаємо, що є всі підстави рекомендувати кваліфікаційну роботу до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 053 Психологія.

Доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету Буняк Н.А. (рецензент), яка зазначила, що представлена до рецензування кваліфікаційна робота відзначається значним евристичним потенціалом, що виявляється у розкритті низки психологічних корелят, типологічних особливостей і психологічних предикторів здатності до розв'язання конфліктних ситуацій у професійній діяльності соціального працівника.

Розуміння медіації як професійно організованого простору взаємодії дозволяє відмежувати її від технологізованих моделей «вирішення проблем» та розглядати як діяльність, у якій центральним є процес відповідального вибору, що здійснюється самими учасниками. Такий підхід створює методологічні передумови для подальшого аналізу психологічних умов, механізмів і структурних компонентів медіаційної компетентності соціального працівника.

Здійснений у роботі теоретико-методологічний аналіз підтверджує, що психологічна сутність медіації розкривається через інтеграцію базових категорій психології конфлікту, взаємодії, комунікації та діалогу. Конфлікт у цьому контексті постає як динамічна соціально-психологічна реальність, у якій

поєднуються когнітивні інтерпретації, емоційні реакції та поведінкові стратегії, а його ескалація значною мірою зумовлюється порушенням регуляції взаємодії. Медіація, відповідно, виконує функцію непрямой психологічної регуляції, спрямованої не на усунення суперечності як такої, а на зміну якості взаємодії та способу її осмислення учасниками.

Якісні характеристики кваліфікаційної роботи Стецюка Юрія Олеговича на тему «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» вказують на її відповідність спеціальності 053 Психологія, вимогам Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії (PhD). Враховуючи вище наведене, вважаємо, що є всі підстави рекомендувати кваліфікаційну роботу Стецюка Юрія Олеговича до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 053 Психологія.

Кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету Бригадир М.Б. (рецензент), яка зазначила, що тематика, зміст, завдання, теоретична та практична значущість кваліфікаційної роботи Стецюка Юрія Олеговича презентують якісно новий підхід щодо формування медіаційної компетентності соціальних працівників як у теоретичному аспекті, так і в прикладному. Причому, на основі експериментального дослідження розроблено та перевірено ефективність програми покомпонентного формування медіаційної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери, а також окреслено систему психологічних умов її проєктивного розгортання.

Подана робота за своїм науковим рівнем, одержаними результатами дослідження та пропозиціями відповідає вимогам, що ставляться до наукових робіт такого рівня, та дозволяє рекомендувати її до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді.

Отже, кваліфікаційна робота Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії (PhD). Враховуючи вище наведене, вважаємо, що є всі підстави рекомендувати кваліфікаційну роботу до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 053 Психологія.

Кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету Бугерко Я.М. (рецензент) у своєму виступі акцентувала увагу на актуальності обраної Стецюком Юрієм Олеговичем теми кваліфікаційної роботи, високому науковому рівні сформульованих автором пропозицій, належній апробації результатів дослідження, які відповідають основним положенням дисертації. Рецензентка зазначила, що для дослідження обрано як теоретичні напрацювання українських та зарубіжних учених, так і значна емпірична база, що дозволило сформувати теоретико-концептуальний базис дослідження.

Кваліфікаційна робота Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» є завершеним самостійним науковим дослідженням, і це дає підстави зробити висновок, що автор досягнув усі поставлені завдання. Представлена кваліфікаційна робота за своїм науковим рівнем, одержаними результатами дослідження та пропозиціями відповідає вимогам, котрі ставляться до наукових робіт такого рівня, що дозволяє рекомендувати її до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 053 Психологія.

В обговоренні кваліфікаційної роботи також взяли участь: д.психол.н., професор **Фурман А.В.**, д.психол.н., професор **Шандрук С.К.**, к.психол.н.,

доцент **Надвинична Т.Л.**, к.психол.н., доцент **Гірняк Г.С.**, к.психол.н., доцент **Мудрак М.А.**, к.психол.н. **Притула О.А.**, доктор філософії з психології **Липка А.О.**, доктор філософії з психології **Суходоля Ю.С.**, доктор філософії з психології **Шеремета С.Р.**, доктор філософії з психології **Антошків А.В.**

У своїх виступах члени фахового семінару кафедри зазначили, що кваліфікаційна робота Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» виконана на актуальну тему. Дисертація відзначається належним рівнем наукової новизни, висновки та пропозиції є науково обґрунтованими. Наукові досягнення здобувача опубліковані у фахових виданнях та апробовані на науково-практичних конференціях.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо кваліфікаційної роботи Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

2. Пропонувати Вченій раді Західноукраїнського національного університету прийняти висновок фахового семінару та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту кваліфікаційної роботи Стецюка Юрія Олеговича.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Стецюка Юрія Олеговича, поданої на здобуття ступеня доктора філософії на тему «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників»

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Соціальний працівник у своїй професійній діяльності систематично залучається до ситуацій, у яких конфлікт виникає між клієнтами, членами сімей, представниками різних соціальних груп, а також між особою та інституційними структурами. Ці ситуації характеризуються не лише суперечністю інтересів, а й високою емоційною насиченістю, різноспрямованими очікуваннями та смисловими розбіжностями, що ускладнює процес взаємодії та підвищує ризик деструктивного розвитку конфлікту. За таких умов ефективність професійної діяльності соціального працівника значною мірою залежить від його здатності організовувати взаємодію таким чином, щоб зберігалася можливість діалогу та відповідального вибору сторін.

Водночас у практиці професійної підготовки майбутніх соціальних працівників медіаційна компетентність часто редукується до засвоєння процедурних алгоритмів, комунікативних технік або нормативно-правових аспектів медіації. Такий підхід не враховує психологічної складності медіаційного процесу, у межах якого вирішального значення набувають суб'єктність учасників, здатність до рефлексії, емоційна регуляція, смислове переосмислення конфліктної ситуації та відповідальний вибір. Унаслідок цього виникає суперечність між потребою соціальної практики у фахівців, здатних здійснювати психологічно виважену медіаційну взаємодію, та недостатньою теоретико-методологічною розробленістю психологічних особливостей формування відповідної компетентності у системі професійної підготовки.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету на тему: «Психосоціальне деталювання суспільних та особистісних подій як технологія мислевчинання» (номер державної реєстрації 0123U104568).

Тему кваліфікаційної роботи затверджено (уточнено) на засіданні вченої ради Західноукраїнського національного університету 26.06.2025 року, протокол № 8.

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні психологічної структури та сутнісних особливостей медіаційної компетентності, визначенні умов її формування у майбутніх соціальних працівників у процесі професійної підготовки.

Відповідно до мети визначено такі завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз медіації як психологічно опосередкованого процесу та уточнити її місце у професійній діяльності соціального працівника.

2. Обґрунтувати психологічний зміст і структуру медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників.

3. Емпірично дослідити чинники та показники прояву медіаційної компетентності у майбутніх соціальних працівників.

4. Операціоналізувати структурні компоненти медіаційної компетентності для їх емпіричного дослідження.

5. Виокремити психологічні особливості розвитку медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників у процесі професійної підготовки.

6. Узагальнити отримані результати та окреслити методологічні та методичні орієнтири формування медіаційної компетентності у системі фахової освіти майбутніх соціальних працівників.

Для досягнення мети та реалізації поставлених завдань у дослідженні використано комплекс теоретичних, емпіричних і статистичних методів:

– теоретичні методи включали аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та систематизацію наукових положень з проблем медіації, професійної підготовки соціальних працівників і формування професійної компетентності, що дало змогу обґрунтувати психологічний зміст і структуру медіаційної компетентності;

– емпіричні методи представлені системою психодіагностичних методик, спрямованих на вивчення когнітивних, емоційно-регулятивних, комунікативних і поведінкових складових медіаційної компетентності, зокрема тестами вербальної креативності, соціального та емоційного інтелекту, методиками дослідження комунікативної толерантності, комунікативного контролю, комунікативних умінь, спрямованості особистості у спілкуванні, агресивності та конфліктності, стилів поведінки у конфлікті, асертивності, а також експертною оцінкою здатності до розв'язання конфліктних ситуацій у професійній діяльності соціального працівника. Окрім традиційних психодіагностичних методик, у дослідженні було стандартизовано авторський опитувальник професійної ідентичності соціальних працівників;

– методи математичної статистики застосовувалися для обробки та інтерпретації емпіричних даних і включали кореляційний аналіз з метою виявлення взаємозв'язків між показниками вербальної креативності, емоційного інтелекту, стилів спілкування, самооцінки конфліктності, конфліктостійкості, агресивності, асертивності, соціального інтелекту та здатності до розв'язання конфліктних ситуацій. Для узагальнення результатів було визначено кластерні профілі професійної ідентичності соціальних працівників і факторну структуру компонентів їх медіаційної компетентності, а також розраховано показники внутрішньої узгодженості (альфа Кронбаха). Значущість відмінностей між показниками до та після впровадження розвивальної програми перевірялася за допомогою непараметричних критеріїв U Манна-Уїтні та Т Вілкоксона.

Об'єкт дослідження – психологічний зміст професійної підготовки майбутніх соціальних працівників.

Предмет дослідження – психологічні чинники, структурні компоненти та умови формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників у ході професійної підготовки.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що:
вперше:

обґрунтовано на теоретико-методологічному рівні психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників як цілісного процесу, що поєднує розвиток рефлексивності, емоційної регуляції, суб'єктності та смислового опосередкування конфліктної взаємодії;

запропоновано цілісну теоретичну модель формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників, що відображає психологічний зміст професійної підготовки та логіку поетапного розвитку її структурних компонентів;

емпірично обґрунтовано рівні розвитку медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників та визначено характер взаємозв'язків між її структурними компонентами;

уточнено:

структуру медіаційної компетентності з урахуванням її психологічного змісту та можливостей емпіричної операціоналізації;

уявлення про взаємозв'язки між когнітивними, емоційно-регулятивними, комунікативними та поведінковими компонентами медіаційної компетентності у майбутніх соціальних працівників;

психологічний зміст умов формування медіаційної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, зокрема

ролі рефлексивних практик, емоційної регуляції та досвіду конструктивної взаємодії в умовах конфлікту;

дістали подальшого розвитку:

наукові уявлення про психологічні чинники формування медіаційної компетентності у системі професійної підготовки соціальних працівників у контексті інтеграції особистісних, комунікативних та емоційно-регулятивних характеристик.

Практичне значення роботи

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання у процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників з метою формування та розвитку медіаційної компетентності як складової психологічного змісту професійної діяльності.

Розроблену теоретичну модель та програму формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників може бути використано у ЗВО під час викладання навчальних дисциплін психологічного та професійно-орієнтованого спрямування, а також у процесі організації тренінгової та практико зорієнтованої підготовки здобувачів освіти соціальної сфери.

Матеріали кваліфікаційної роботи можуть бути використані у ході підвищення кваліфікації соціальних працівників, психологів і фахівців соціальної сфери, у діяльності центрів соціальних служб, служб медіації та організацій, що здійснюють психологічний і психосоціальний супровід осіб у ситуаціях конфліктної взаємодії.

Результати, отримані у ході дослідження, та система психологічних завдань програми формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників впроваджено в освітній процес Західноукраїнського національного університету (довідка № 126-25/1210 від 02.06.2025 р.), Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України (довідка № 53/1 від 18.06.2025 р.), Національного

університету «Острозька академія» (довідка № 52-1/2025-нп від 05.09.2025 р.), Національного університету «Одеська політехніка» (довідка № 1389/17-07 від 01.09.2025 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні положення дисертаційної роботи викладені у 10 наукових працях, з яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 6 праць апробаційного характеру.

1. Стецюк Ю.О. Психологічні орієнтири медіаційної компетентності соціального працівника. *Наукові перспективи. Серія «Психологія»*. 2025. № 11(65). С. 2875-2888. (0,8 д.а.)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11\(65\)-2875-2888](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11(65)-2875-2888)

2. Стецюк Ю.О. Психологічний зміст медіації в соціальній роботі. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія»*. 2025. № 12(52). С. 1174-1186. (0,7 д.а.)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12\(52\)-1174-1186](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-1174-1186)

3. Гірняк А.Н., Стецюк Ю.О. Комунікативний компонент медіаційної компетентності соціальних працівників. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія*. 2025. Вип. 73. С. 256-267. (0,5 д.а., особисто автору – 0,25 д.а.: автором обґрунтовано медіаційну компетентність стосовно професійної діяльності соціального працівника як його вмотивовану здатність (комплекс професійних знань, умінь та навичок), втілену у досвіді винесення об'єктивних суджень та прийняття рішень конструктивного врегулювання конфлікту).

DOI: <https://doi.org/10.34142/23129387.2025.73.16>

4. Калушка В.М., Стецюк Ю.О. Концептуалізація поняття професійно-психологічної підготовки сучасних медіаторів та правоохоронців. *Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія»*. 2025. №12 (58). С. 3582-3597. (0,8 д.а.,

особисто автору – 0,4 д.а.: автором виокремлено напрями підготовки професійно-психологічної підготовки медіаторів, такі як соціальний, теоретичний, особистісний, комунікативний, адаптаційний і рефлексивний, що забезпечує системну інтерпретацію поняття «медіаційна компетентність»).

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-12\(58\)-3582-3597](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-12(58)-3582-3597)

Публікації апробаційного характеру:

5. Стецюк Ю., Кобилецький О. Роль медіатора у проведенні медіаційної процедури: психологічні аспекти. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Тернопіль, 4-5 лист. 2022 р.) в 2 т. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. Т.2. С.177-178. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: автором обґрунтовано роль активного слухання не лише як технічного прийому, а як базового інструменту формування деполяризованого простору, де розмежування фактів та інтерпретацій є запорукою об'єктивності процесу медіації).

URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/fa0715b8-d142-4f3d-8167-b79bdd33823f/content>

6. Стецюк Ю.О. Медіація як інструмент вирішення конфліктів і налагодження конструктивної взаємодії. *Особистість і суспільство: психосоціальні виміри ковітальної взаємодії* : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 28-29 квіт. 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 174-176. (0,25 д.а.)

URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/6b20403b-2c65-4a56-9449-35f7abf0121e>

7. Стецюк Ю.О. Психологічні особливості застосування медіаційних практик у сфері освіти. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації* : зб. праць XX Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених. (м. Тернопіль, 19 трав. 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 1023-1025. (0,3 д.а.)

URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/b465936f-763e-4d34-873e-d8552433a2d5>

8. Стецюк Ю.О. Медіація як соціально-психологічний феномен і процес налагодження конструктивної взаємодії. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Тернопіль, 3-4 лист. 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 348–350. (0,25 д.а.)

URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/b3e3ee1b-5349-4467-bb3f-e18fa9e67560/content>

9. Стецюк Ю., Гнетньова С. Психологічна та соціальна реабілітація учасників бойових дій: виклики сьогодення. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф, (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 1 лист. 2024 р.) в 2 т. Тернопіль : ЗУНУ, 2024. Т.1. С.186-189. (0,3 д.а., особисто автору – 0,15 д.а.: автором визначено компоненти соціально-психологічної реабілітації, виокремлено роль психолого-педагогічного та психотерапевтичного впливу (в т.ч. засобами медіації) як базису для відновлення соціального статусу ветерана).

URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/2b317dad-dcfa-4f18-a94e-af3e5f66c4a3/content>

10. Стецюк Ю., Коломейчук І. Систематика наукових підходів до дослідження психологічного впливу особистості. *Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації* : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф, (м. Тернопіль, 7 лист. 2025 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С. 46-50. (0,4 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: автором деталізовано психологічний вплив особистості в межах різних наукових підходів – когнітивного, діяльнісного, психоаналітичного, гуманістичного, соціокультурного, комунікативного).

URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/d5564e74-7cc5-419c-bbfb-04424c254387/content>

Текст кваліфікаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою Інтернет-сервісу «Strike Plagiarism». За результатами

перевірки, виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що кваліфікаційна робота Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації

Основні положення та результати дисертації обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, 4–5 листопада 2022 року), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Особистість і суспільство: психосоціальні виміри ковітальної взаємодії» (м. Тернопіль, 28–29 квітня 2023 року), Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації» (м. Тернопіль, 19 травня 2023 року), II Міжнародній науково-практичній конференції «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, 3–4 листопада 2023 року), III Міжнародній науково-практичній конференції «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 1 листопада 2024 року), IV Міжнародній науково-практичній конференції «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації» (м. Тернопіль, 7 листопада 2025 року).

Оцінка мови та стилю дисертації

Кваліфікаційна робота виконана українською мовою із дотриманням наукового стилю викладення змісту, характеризується цілісністю, смисловою завершеністю, логічною послідовністю розгляду питань, точністю та

коректністю вживання спеціальної термінології, стислістю та об'єктивністю викладених основних матеріалів дослідження. Стиль викладу наукових положень, результатів досліджень, висновків і рекомендацій є зрозумілим та доступним до його сприйняття.

***Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та
можливість подання до захисту***

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення дослідження, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022 р. № 341, 19.05.2023 р. № 502 та 03.05.2024 р. № 507) та на пряму наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, структурний підрозділ рекомендує подати кваліфікаційну роботу Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників» за спеціальністю 053 Психологія до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Стецюка Юрія Олеговича та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді університету такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити:

доктора психологічних наук, професора Хазратову Нігору Вікторівну, професора кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету.

Рецензентами:

доктора психологічних наук, професора Шандрука Сергія Костянтиновича, професора кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету;

кандидатку психологічних наук, доцентку Бригадир Марію Богданівну, доцентку кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету.

Опонентами:

докторку психологічних наук, професорку Паламарчук Ольгу Миколаївну, завідувачку кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

докторку психологічних наук, професорку Фоменко Карину Ігорівну, професорку кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

2. Рекомендувати разовій спеціалізованій вченій раді прийняти кваліфікаційну роботу Стецюка Юрія Олеговича на тему: «Психологічні особливості формування медіаційної компетентності майбутніх соціальних працівників».

Головуюча на засіданні,

докторка психологічних наук,
професорка, професорка кафедри
психології та соціальної роботи

Оксана ФУРМАН